

GUASCH, Roser. «La poètica de Maria Àngels Anglada». *Serra d'Or*. [Barcelona], núm. 485 (maig 2000). P. 36-39.

GUILLAMET, Jaume. *Memòria de Just. Just Manuel Casero Madrid (Abrantes, Portugal 1946 - Girona 1981)*. Barcelona: Edicions 62, 1999. 203 p.

HARE, R. M. *Ordenant l'ètica. Una classificació de les teories ètiques*. Vic-Girona: Universitat de Vic / Universitat de Girona, 2000. 224 p.

LLADÓ, M. *Aspectes fonamentals de la comptabilitat d'empreses*. Girona: Universitat de Girona, 1999. 214 p.

LLANAS, Manuel. «Gaziel, lector de Shakespeare». *Llengua & Literatura*. [Barcelona], núm. 9 (1998). P. 365-388.

MARTÍN, Andreu. *Veritats a mitges*. Barcelona: Empúries, 2000. 180 p.

MAS I SOLENCH, Josep M. *Dalmau Moner: dominic itinerant*. Santa Coloma de Farners: Ajuntament de Santa Coloma, 1998. 101 p.

MITJÀ, Jordi. *Tipus mòbils*. Girona: Ajuntament de Girona, 1998. 14 p.

PI DE CABANYES, Oriol. *Castells habitats de Catalunya*. Barcelona: Edicions 62, 1999. 191 p. [Hi ha els de Púbol, Oix, Foixà, Peralada, Vulpellac i Sant Mori]

d'aliances matrimonials. A cada generació l'arxiu creixia per la incorporació de nous patrimonis: els Avinyó, els Camps, els Font, els Llorens, els Matas i els Rosselló, situats en parròquies de les comarques gironines, majoritàriament a terres de l'Empordà.

D'aquesta particular i interessant història familiar en deriva la variada composició del fons de pergamins. També la catalogació dels documents, que els autors del llibre han volgut preservar, és conseqüència directa de l'origen familiar dels béns que s'hi contenen. L'estructura del llibre reproduïx l'ordre arxivístic i queda complementada pels utilíssims índexs que permeten a qualsevol historiador aproximar-se a les fonts des de criteris diferents: el cronològic, el patrimonial, el geogràfic o bé l'interès específic en algun dels personatges indexats a la relació final.

Ens trobem, per tant, davant la carta de presentació d'un arxiu força desconegut per als investigadors del passat històric del que actualment denominem comarques giro-

nines. Un arxiu municipal que disposa d'excel·lents recursos documentals al servei dels usuaris i que sense les eines de difusió apropiades podria fàcilment passar desapercebut entre l'oferta arxivística gironina.

Lidia Donat Pérez

300 anys d'ensenyament a Santa Coloma

BORRELL I SABATER, Miquel.
**L'ensenyament
a Santa Coloma de Farners,
1700-2000.**

Santa Coloma de Farners, 1999.
282 pàgines.

El professor i historiador Miquel Borrell i Sabater, que actualment exerceix a l'Institut d'Ensenyament Secundari Rafael Campalans d'Anglès (on, mig en broma, diu que es troba permanentment reunit), ha afegit a la llarga llista de les seves publicacions un volum més: *L'ensenyament a Santa Coloma de Farners, 1700-2000*. A partir de la història concreta de l'ensenyament en aquesta capital comarcal de la Selva, l'autor hi repassa el que ha estat la història escolar catalana i espanyola en els últims tres segles. La part més important del llibre és la que dedica al segle XX i, en canvi, passa una mica de puntetes pels altres dos segles, a causa, naturalment, de la poca documentació que n'ha pogut trobar. El text va acompanyat d'abundants il·lus-

L'ENSENYAMENT A SANTA COLOMA DE FARNERS 1700-2000

Miquel Borrell i Sabater

tracions —que sempre s'agraeixen en una publicació d'aquesta mena— i d'un bon grapat de transcripcions de records escolars recollides pel mateix autor. El treball de Miquel Borrell no es ceneix a l'escola primària, sinó que abraça l'ensenyament secundari i professional, l'ensenyament d'adults i les llars d'infants. Hi ha també un capítol dedicat a l'Escola Forestal Can Xifra, que, amb més de quinze anys d'història, i tal com diu l'autor del llibre, «ha convertit Santa Coloma en un punt de referència per a tot Catalunya».

Enguany el col·legi públic Sant Salvador d'Horta de Santa Coloma ha celebrat, amb diverses i nombroses activitats, el seu vuitantè aniversari. Aquest centre escolar fou una de les cent vint escoles que es construïren a Catalunya (i una de les 28 que s'edificaren a Girona) durant el rectorat del conegut marquès de Carulla a la Universitat de Barcelona, del 1913 al 1923. El llibre de Miquel Borrell ens dona tots els detalls de les gestions i realitzacions que va impulsar a Santa Coloma de Farners

aquest «apòstol de l'educació popular a Catalunya i a les Illes», com ha estat qualificat per Lluís Maria Mestras.

David Pujol i Fabrelles

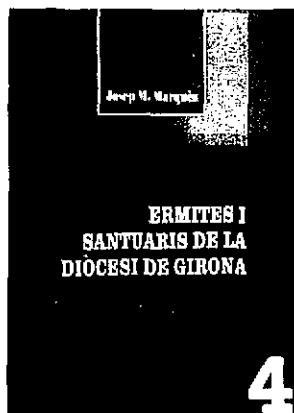

Les ermites des dels arxius

MARQUÈS, Josep M.
Ermites i santuaris de la Diòcesi de Girona.
Diputació de Girona, 2000.
186 pàgines

Avui un patronat guixolenc gestiona amb molt d'èxit l'ermita —ara municipal— de Sant Elm. Un altre grup de la mateixa ciutat, preocupat pel patrimoni, s'interessa per la restauració de la de Sant Amanç. A la comarca, diversos ajuntaments es prenen seriosament el tema de l'ermita de Sant Baldiri, en perill de desaparició. L'arxiprestat de la Costa Brava-Centre celebra el seu jubileu al santuari del Collell. A l'arxiu municipal, molts usuaris en demanen informació, de les ermites i santuaris. També l'agraeixen els pelegrins. Heus ací, doncs, un tema d'actualitat i d'història. En aquest context és evident, per tant, la utilitat i l'interès del darrer llibre publicat per Josep M. Marquès, l'arxiver diocesà. Quan es publiquen tants treballs, i de valor literari i rigor històric tan divers, un tem raonablement que pugui passar desapercebuda aquesta petita gran obra que, després

de la de Montsalvatje (1908-1910) i de la de Mn. Constans (1954) —que es limità als santuaris adjectivats com a «marians», ve a omplir un buit important en la bibliografia gironina. Són de sobres conegudes la capacitat de treball de l'autor —gairebé inhumana— i la seva prolífica producció, una ingent obra d'investigació i difusió de la qual destacarem aquí les guies —com la que ara ressenyem—, els registres de milers i milers de documents i altres repertoris de sòlida erudició adreçats a facilitar la feina d'investigadors i estudiosos. Aquests, que passen hores de treball i de recerca en diferents arxius i biblioteques, saben de la utilitat d'aquestes eines. En el nostre cas, Josep M. Marquès ens facilita la informació documental i bibliogràfica de més de cinc-cents llocs de culte de la diòcesi de Girona, distingeix clarament les ermites dels santuaris i proporciona del conjunt una consideració més general i objectiva que no pas les velles obres ja esmentades. Amb una informació general i ràpida, *Ermites i santuaris de la diòcesi de*

Girona n'assabenta el lector, que hi troba una primera visió panoràmica. I, d'altra banda, orienta l'investigador i l'estudiós del tema, que hi descobreix una font documental i bibliogràfica i un punt de partida a l'hora de conèixer millor i d'aprofitar amb eficàcia el valuós material documental que es conserva, sobretot, a l'Arxiu Diocesà de Girona.

Àngel Jiménez

Un vergelità del segle XIX

El dietari de Pere Martí i Font (1845-1904).

Estudi i transcripció de Salvador Vega i Ferrer.
Ajuntament de Verges, 1998.
75 pàgines.

No recordo, ara, qui va deixar escrita aquella encertada observació que qualsevol quadern de notes, crònica personal, dietari o llibre de memòries de més de cinquanta anys d'antiguitat, al marge de la seva qualitat literària o del valor intrínsec de la seva escriptura, ja té un valor documental remarcable i valuós per allò del pas del temps, l'evolució dels costums, els canvis generacionals, etc. Les curtes memòries de Pere Martí Font (1845-1904), molt ben editades per Salvador Vega i situades històricament en el marc de la vila de Verges a la segona meitat del segle XIX, són interessants perquè hi sentis

bategar un altre temps molt distint del que ens ha tocat viure. Només per això ja mereixen la nostra curiositat, perquè donen testimoniatge d'una vida ordinària, tocada de llums i ombres, d'obstinacions, coratges i defallències, sense massa pretensions, com la de molts de nosaltres.

Pere Martí Font, un home de moltes ocupacions i neguits, que aprèn l'ofici de barber, es fa seminarista i després militar per acabar treballant al servei de l'administració pública, encara troba lleure per entestar-se a escriure, i així explicar-nos les transfiguracions d'una vida grisa en un poble de mil habitants, en un moment històric en què les convulsions socials i polítiques marquen moltes vides. En castellà, com correspon a l'època, i potser per deformació professional, amb una prosa administrativa i eixuta, aixeca acta com fa un notari del que respira i veu. Penso que és dels que creuen que allò que no és escrit només es viu a mitges. Més que deixar-nos impregnar de la seva vida privada, Pere Martí Font escriu la biografia sumària dels membres de la seva família, i descriu els ritmes de la vida en un poble, només alterats per la política i les celebracions de fires, mercats i festes de precepte. Llegides sota aquesta llum, les memòries d'un fill de Verges són un intent prou reeixit de deixar un solc, i de retrobar-se a si mateix a través del mirall de l'escriptura.

Pep Vila